

სოფელ „ანდომიკა“ არ აწევს, სკოლის ფულიც უმოდლობაზე შევკრებით, და რა იქნა ის ფული, თუ მარტო ჯერ ხანხანაში არ არის წარდგენილი, არ ვცოთ და ვერ გავგვიტოვებო, სიტყვით, როგორღაც აიწვევინ ჩვენი საქმე, გაიჯანჯლა მერტის-მეტლ და, ვინ იცის, რა ხეის იქნება, რომ სკოლაც და სხვა სასოფლო საქმეც როგორმე ისევ წესიერად სვამს ჩავარდეს!

* * * დაბლა-საქარა (შორანის მარა): მარამ დეკემბერში ამოვარჩეთ სოფლის მოხელენი. ზოგნი ისევ წინანდლები დავტოვეთ, რადგან კეთილსინდისიერნი აღმოჩნდნენ, ზოგნი კი გამოვცვალეთ მოქარაშემობისთვის, რომლის გამო საქმე სისხლის სამართალში წყაროვდა.

ინვარში ერთმა მოხუცებულმა კაცმა მოჰკლა თავისი მოხუცებული ცოლი, რომელსაც დასწამა, რომ მოხუცება უნდა. მოხუცებული ოცტლო შემოწმდა მკურნალმა და შეშლილი აღმოჩნდა.

* * * იქადავებ: მოსავალი ჩვენსკენ სიმინდისა ძლიერ კარგი იყო, ხოლო ღვინისა-კი ნაკლები. ვისაც მილოდის უწოდებენ ჰქონდა ვენახები გაკეთებული, ძლიერ ბევრი და სავანებო ღვინოები დაუღვიათ. შემდეგისთვის არ ვფიქრობთ, რომ კიდევ ვინმე უფალოდ ვენახი დასტავოს, მხოლოდ ეშინიანთ, ვი თუ სასურებელი მაშინა გაძვირდეს და ვერ მოვიპოვოთ. ფსი ღვინოების ამ ეპიდ საბუნდესი, რომელიც ნაწამლია, 20—25 მანეთამდე და, რომელიც უწამლია, ხომ პირს ვერ წააკრებთ, რადგან ძლიერ მყავთ.

* * * გურა: ამ ეპიდ ჩვენში დიდი ზურგობა და დარაჯობაა. ყველა სოფლიდან ბევრი გლეხ-კაცობა გამოკეცილი საყარალოდ და ამ მოკლე ხანში ოზურეთის მარაში ოთხი სავანებო საქმეა მონდობლობის მოხელე და პოქალი ამოტყვის. იმათ ახლავთ 32 ყახანი-რუსი და ამდენივე ჯარის კაცი. როგორც პოლიციის მხმელეებს, აგრეთვე ეხმარებოდნენ, დროებით დანიშნულ მოხელეებს, შეუძლიანთ მოითხოვონ ასობით ცხენოსანი ჯარი, ჩაყენონ იმ სოფელში, სადაც საკიროდ დანი-

ხვენ და მათი რჩენა-შენახვა სოფლის ხალხს დაავალონ და დააკისრონ.

ამასთანავე ჩვენის მარის გამგებლის მოყვარულმა მოხელემ გაუბრუნებინა გარდა, რომლის ძალითაც, იმ სოფლის საზოგადოებაში, სადაც მცხოვრებნი და სოფლის მოხელენი გულ-გრილობას გამოიჩინენ ყაზბეგის დევნა-შეკარბაში, სოფლის დაუქონებად მთავრობა დაწინაურებს სოფლის მოხელეებს. მამასხლისი ექნება ჯამაგირად წელიწადში 500 მანეთამდის, ხოლო მამასხლისის ხელ-ქვეითებს, ყარაულებსა და იასულებს, თითოეულს 300 მანეთამდის. ყველა ეს ხარჯი სოფლებსა უნდა იტვირთონ. ჯერ ჯერობით სამაზრო მთავრობამ მხოლოდ ასეანის საზოგადოების შესახებ მოითხოვა საგუბერნიო მთავრობისგან ნება-რთვა შესახებ ასეთი განსაკუთრებულის ღონისძიების ხმარებისა.

* * * გაზეთს „Моск. Вѣд.“-ს დეპეშით სწერენ პეტერბურგიდან, რომ ფინანსთა სამინისტროს რამდენიმე თხევან მიუღია ფოთიდან, ბათუმისა და ქუთაისისგან შესახებ იმისა, რომ აუარებელი სიმინდი გვაქვს, მაგრამ მუდღველი არსად არის, გვიღებდა და ამიტომ სიმინდის საზღვარზედ ვაგზავნის ნება მოგვეცითო. ფინანსთა სამინისტროს ეს თხევან არ შეუწყნარებია; მხოლოდ შეუტყობინებია თავის მხრივ რუსეთის ყველა საერო და წესებულ-უხევათათვის, შეგიძლიანთ კავკასიაში იფად იყიდოთ სიმინდიო.

* * * ქუთაისიდან სწერენ გაზეთს „Кавказъ“-ს: 27 იანვარს ქუთაისის საგუბერნიო საქალაქო საკრებულომ განიხილა 18 იანვარს საქალაქო ამოქმედებული კრების დათხოვნის მიზეზი და იაკობ ალიბეგოვის საჩივარი 27 იანვარს მისთანა ხელ-შეყოფედ არჩენის უკანონობაზედ. საკრებულომ დაადგინა: გაუქმებულ იქნას, როგორც მესავე რიგის ხმოსანთა არჩენის, აგრეთვე ხელმწიფი არჩენის ორის წევრისა მეორე რიგისათვის და 5 დღის ვადა მიეცეს ქალაქის მოურავს ახალის კრების მოსაწოდებლადო.

* * * იმავე გაზეთს სწერენ ქუთაისიდან: 27 იანვარს, საღამოს 5 საათ-

ზე, ქუთაისიდან მიდინილა სოფ. ზინდარში თავ. ვ. ერისთავი. ქალაქის მახლობლად სამი შეიარაღებული ავაზაკი დახვდნენ და გაუტაცვეს: წაურთმევითა ცხენი, ძვირფასი ხმალი და ქაშირი. იმავე დღეს ეს ავაზაკები ქალაქის მახლობლად წისქვილში ერთს გლეხს დასცემნა, მკლავში დაუტყრიათ და ცხენი წაურთმევითა.

* * * გაზეთი „არაბები“ ამბობს, ებსკოპოსის ნარბეი პატრიარხობიდან განთავისუფლებითაო.

* * * გაზეთი „Ноб. Обоз.“-ს წყუტყუა, რომ ტფილისის გუბერნიის თავადაზნაურობა წინამძღოლი პეტრობურგში აპირებს წასვლას, რათა იქ შეამდგომოს, საცა ჯერ არის, კახეთში რკინის გზის გამართვისა და ახლად გამოცემულის, სინათა დებულების განმარტების შესახებო.

* * * იმავე გაზეთს შეუტყუა, რომ 27 იანვარს ცხინვალში კიდევ სამი ავაზაკი დაუტყრიათ და გორში გაუგზავნათ ცხენი დასაპატრონებლად. ამგვარი, რომ ეს ავაზაკები იმ ისტების ამხანაგები არიან, რომლების საქმეც ეხლა გაარჩია გორში სამხედრო სასამართლობაო.

* * * სომეხთა სასულიერო მთავრობამ ჩაქვბილის ხიდის გაკეთებელს მღვ. არარატისს დროებით აუკრძალა მღვდელთ-მოქმედება („ნორ-დაირ“).

რუსეთი

სარატოვის გუბერნატორმა გენერალ-ლეიტენანტმა ა. ი. კოსინმა ცალკე წიგნად დაბეჭდვინა თავისი ცირკულარები; დაბეჭდვანი და სიტყვანი, სხვა-და-სხვა დროს წარმოიქმნილი თავის მიერ. შინაარსი ამ წიგნისა შემოწმობს, რომ ბ-ნი კოსირი დიდი მზრუნველი ყოფილა თავისი გუბერნიისა და სურვილი იმის კეთილდღეობისა სწორედ, რომ იტყვიან, შესასხილარცებია. ჩაუბარებია თუ არა თავისი თანამებრძობა-სარატოვის გუბერნატორობა, იმ დღიდან, რაც-კი რამ შესძლებია, ყველაფერი გაუყუებთა თუ საქმით,

თუ სიტყვით და თუ დარიგებით. რომ დაწერილებითაც არ მოვიყვანოთ სიბან-კოსირის მიერ გაკეთებულის საქმეებისა, საჭმარისა მხოლოდ შემდეგი მის მიერ წარმოთქმული სიტყვა მოვიყვანოთ. ეს სიტყვა წარმოთქვა სარატოვის გუბერნიის სასტატისტიკო კომიტეტის წლიურ კრების დროს: „ფინლიანია ადგილით ძლიერ უნდა ყოფიერო სკევიანა, მაგრამ ამ 25 წლის განმავლობაში დიდად წაიწია წინ, იმდენად, რომ თითქმის სრულიად გამოიკვლია. მიზეზი ამისა ნაწიური პროგრესია: ყოველი მთავარი იმას სცდილობს, რომ, რითიც შეუძლიან, დაეხმაროს და ხელი შეუწყოს საერთო, საჭვერო საქმეს—სამშობლოს წარმატებასა და აღყვავებას. მე-60 წლებამდე ფინლიანია უღარიბესი ქვეყანა იყო. ფინლიანიაში მამრდღეს სრულიად გაუაზრებელს ხალხში ლოთობა ისე იყო გავრცელებული, რომ ამ მხრივ მსგავსი ქვეყანა არ მოიპოვებოდა. გულ-დღებულმა და მუყათობა ბრძოლამ საზოგადოებისა და მთავრობისა ამ უბედურებათა წინააღმდეგ სწორედ დასწავალი მოახდინა. სულ 25 წელიწადზედ მეტი არ გასულა და ამ ეპიდ ფინლიანიაში 42 სამეურნეო სასწავლებელი დაარსებული და მათ შორის სამი უმაღლესი სამეურნეო სასწავლებელია. დაარსებულია აგრეთვე საგარანძობო ინსტიტუტი, რომელიც ხელ-მძღველია ყოველს ფინლიანდელს, თუ-კი მოიკრებენ. გამართული აქვთ ამასთანავე საქმიო-სამეურნეო და სოთეს-ლეული საღვრები. 5 მილიონი თანხა აქვთ, რომ სესხი აძლიონ ხოლმე, და ხელი მოუმართონ მეურნეობა და სარგებელს მხოლოდ 4% აბრთმევენ. გუბნათვის კიდევ სხვა თანხა დაარსებულია 3/4 „ანი და დიდის ხნის ვადანი. ფინლიანიაში 15 სამეურნეო საზოგადოება და ხუთი ასასი წევრი ჰყავს. მთელი მთი ქვეყანა მოყვანილია სკოლებით და ლითითაც სრულად მოსაშობლია... ახლა ვიყიბოთ, რა ამბავია ჩვენს სარატოვის გუბერნიისში? ამე იგილ-მამული გაცილებით ნაყოფიერია ფინლიანდისაზე, ხალხიც ნაწევარი მთლიანით მეტია და სამეურნეო სასწავლებელი მხოლოდ ერთი გვაქვს, ისიც უდაბალ-კლასისი. სამეურნეო საზოგადოებაც ერთი გვაბადია, რა-

სულს ენაზედ. მაგრამ ნათქვამია იგი-ლიანდელს გეგმაში, რომ ზოგერთი თუ დიდელსი ამოცანანი მესამე წლის წინედაც უნდა ისწავლებოდნენ სახელმწიფო ენაზედაო. საქმე იმაშია მხოლოდ, რა გვარი ამოცანანი უნდა შევიტყოთ ადგილად? სახელიანი (именованные) ამოცანანი ძნელნი არიან ძლიერ, რადგანაც ყოველს ამ გვარის ამოცანანი მრავალნი და-ბოლოებანი იხმარებინან: სახელი არ-სებითისა, ზედმეტრულისა, რიცხვით სახელისა, ზნისა. ამ მრავალ და-ბოლოების გამო ყოველნი სხვა გვარის წინადადებანი ნაკლებად ეწნეუ-ბათ ბავშვებსა, ვიდრე მათემატიკური სახელიანი ამოცანანი. სამაგვიროდ სახელიანი (отвеченные) ამოცანებში მხოლოდ რიცხვითი სახელი იხმარება და ამიტომ უადვილეს ამოცანებად რიცხვით უნდა ჩაითვლებინ. და იქ სრულად და ამოცანანი უნდა გაი-ვრდოს გადასასვლელ ხიდად ქართულ სახელიანი ამოცანანი. ამამეურნეო სიტყვით ენაზედ არითმეტიკის სწავლებაში. მხოლოდ აქაც

მელიც თითქმის არაფერს აკეთებს. ჩვენში სულ იმას გაიბანა, კარბო-სია, მეურნეობის წარმოება გვიძნელ-დებოდა და ამ დროს-კი მუშა კაცს დღეში სამ წაირად იწოვებო. აქედან ნაოლად სჩანს ისიც, თუ რა მოვალეობანი აწევს გუბერნიის მმართველს და ისიც, თუ როგორ მოღვაწეობს რაგორა უმადლესნი ბ-ნს კოსინს.

საზარანდო

საზარანდო. საფრანგეთის მთავრობამ აუწყა ავსტრიის გარეშე საქმიო სამინისტროს, ჩვენ გესგონს დავებნაროთ და ხელი შევეწყუთ, რომ გერმანიული ენა შეისწავლონ საფრანგეთის ავიაციებში. ამ აზრით ზალცბურგსა და გრაკში რამდენიმე ავიაციი იქნება ვაგზავნილა. ნახევარ წლის სწავლის შემდეგ ამ ავიაციებში მასწავლებლად დაწინაურდნა მსმელორ ავადენიაში და რაიმე თანამდებობას ჩააბარებენ სამხედრო სამინისტროსა და მთავარ-შტაბშიო.

გერმანია. საფრანგეთ-გერმანიის საზღვარზედ კიდევ რამდენიმე ინციდენტო მოხდა. ამას წინაიდ მეტში გერმანიულმა ორი კაცი დააპატრონეს. ცხენი ამბობდნენ თურმე, რომ კერბო ბანკებში ვისაზურბობო, და საფრანგეთის ავიაციები-კი აღმოჩნდნენ. ამათი სურათები აიღეს და შეედევნებენ ნოცანში ვაგზავნეს, საფრანგეთის საზღვარზედ. მეორე ამ-ბავი კიდევ საარაღოში მოხდა, და-დაც დააპატრონეს საფრანგეთის გუ-ბერნლისტი დემზონი, რომელიც რკინის გზის ვაგონში ჰყვირობდა: „Vive la France, mort pour la Prusse“. დემზოზმა ჯანდარბოც დიდი წინა-აღმდეგობა დაუწყა და ამიტომ უნ-დათ სამართალში მისცენ მთავრობის მოხელეს წინააღმდეგობისა და შეურაცხებისათვის.

ინგლისის დიდად თავ-დაქერილი სამხედრო ჟურნალი „Army and Navy Gazette“ შესაძლებლად სთვლის აუწყოს მკითხველებს, რადგან მომავალ ვახაზებულისათვის იმე მოსალოდენელია, გერმანია ეს არის ეხლა

იმ უკიდურესს შეუსაბამობას, რომელსაც სწავის იგი. თუ ფორმადგან ამოცანებისა შინაა-სულ გადავლოთ, აქაც საოკარი უთავბოლობა და უწყობლობა შეგვეჩვენება თვალში. მაგალითად მოვიყვანო პირველს ასი ამოცანას, — ციფრებით გამობატულსა: 3+2=, 4+1=, 4+2=, 3X2=, 2X3=, 3+3=, 3X3=, 6-2=, 6-3= და სხვანი. ამ გვარად არის მიერს კრებულში დარღვეული მათემატიკური წესი, რომელსაც უპირველესი მნიშვნელობა აქვს მათემატიკურის ნიქის განვითარებისათვის, არითმეტიკის შესწავლისათვის და რომლის გარეშე ამოცანანი ჰორების კრებას ემსაგებებინა.

ესეც რომ არ იყოს, თვითონ მოქტევის არითმეტიკურის ამოცანებში-სას ბავშვებისთვის დანიშნულს სახელმძღვანელოში არავითარი ხელ-შეწყობა არ აქვს. ეს ამოცანანი მისასწავლებელმა უნდა აძლიოს ბავშვებს და მასთანავე იმათ უნდა აღდგოთ ჰქონდეთ მასწავლებლისათვის

დანიშნულს წიგნში და არა საყმა-წილო სახელმძღვანელოში. მაგრამ, იქნება ბ-ნ ლევიციის აზრით და განზარბებით ბავშვებმა უნდა ჰქონ-ლონ, იზებირონ ეს ამოცანანი, და იმითომ მოუქცევიან იგინი ყურე-ში. ესეც შესაძლებელია და მოსალოდენ-ელი ბ-ნ ლევიციისაგან, რადგანაც მას დიდი მიღრეტლება აქვს სკოლა განახლის სწორედ ეგვიპტურის მუშა-ობის ასაბრუნად საწყისი ბავშვებისათვის და მასწავლებელნი გადააქციოს ეგვიპტურ ჩაფრებად.

ასეთი უგზო-უკლამა და უკუდამართობა არითმეტიკის სწავლების შესახებ მთა უფრო საკვირველია, რომ მისი რიგანადა და ჰედვაგოვირად მოწყობა სახალხო სკოლაში, თან-ხმად მთავრობის გეგმისა, სრულიად ძნელი არ არის. პირველისა და მეორის წლის განმავლობაში იგი ის-წავლება დედა-ენაზედ ჯგირფების მათემატიკურის წესის და რიგის და-ბეჭდვით უწლიწადს არითმეტიკის გაკეთებებს იგინი ისმენენ რუ-

შირებას სახელმძღვანელოში, რომლის თანდებულს ბრუნვისას, მრავლობითის რიცხვის იმავე ბრუნ-ვისასა, მხოლოდობის რიცხვს ნათე-სობობითის ბრუნვისას, მრავლობითის რიცხვს ამავე ბრუნვისას. ბ-ნი ზა-ვადსკი ზემოდ მოკყანის ამოცანას: $5x(3+2) = 3x(2+3)$ სოფლის ფორმის მხრივ რთულია, რადგანაც უფრო ორი დამოკიდებარა რიცხვით სახელისა, და უარესს მასწავლებელს უფრო მარტივის ფორმის ამოცანანი მისცეს ხოლმე პირველს ამოცანას.

შეადრეთ პირველივე ამოცანა ბ-ნ ლევიციის ამ უკანასკლენთან და თქვენ აშკარად დინახავთ, რომ იგი ერთი-თად უფრო ძნელია და რთულ-რო, როგორც შინაარსის მხრივ, ისე მეტადვე ფორმის მხრივ, რადგანაც რადენი სიტყვაცაა მასში, იმდენი ახა-ლი დაბოლოებება მოიაზრება. დაუ-მატეთ იმას ისიც, რომ ამისთანა რთულს ამოცანებს ბ-ნი ლევიციი ბავშვებს თავზე აყრის პირველსავე ხანებში, და თქვენ მაშინ მიხვდებით

პირობით შეეკრა შეერთებულს მტატებს, რომ მე უნდა მივიკიდოთ მოეთქვინი სამხედრო საპირო ნაწარმოებში, იარაღი, სურსათი, ტანსაცმელი და სხვ. ჩრდილოეთ ამერიკის უმთავრესმა მწარმოებლებმა პირობა დაუდეს, რომ მოითხოვთ თუ არა, ყოველსავე მხალ დაგვემტობთ სამხედროდო. ვაჭ. „Standard“-ის ინუარიკული განხილვანდებტო თავის მხრივ ასაბუთებს ამ ამბავს და ამბობს, რომ მე გვარებიც-კი დამოსახლეს ამ მწარმოებლებისა, მხოლოდ მთხოვეს, საიდუმლოდ შეინახეთ მათი ვინაობა.

ნგზლისი. უფრანლ „Review of Reviews“-ის სიტყვით, ეს 1892 წელნიადი საერთო არჩევნთა წელიწადი იქნება. ინგლისის პოლიტიკის ავკარგინომა ამ ვამალ არჩევანებზე-და დაშოკიდებული. საცაო ვუპილოვდებით იმ დღეს, რომელშიც ყოველივე უნდა ვადაწვიტოს. ლიბერალები ეხლა ისეთისავე გულის სიმბუღილით არ იწყებენ ბრძოლას, როგორც 1868 და 1880 წლებში დაიწყეს. ამას წინად ირლანდიაში მომხდარმა ამბებმა ცოტა არ იყოს დაინი იძულებულ ჰყო, რომ უკან ისინი იწყებენ ბრძოლას და არაწუნებულნი არიან, გავიმარჯვებოთ, მაგრამ უწინდელმარ აღტაცებული კვირნა და ძაბილი აღარა აქვთ. წინ სამი ვანსადელი მოცლის ლიბერალებს: ა) გლადსტონის ჯანსაღობა, გლადსტონისა, რომელიც ოთხმოც-და-მესამე წელიწადი დადღვა; ბ) პარლამენტის დასწი გამწვავებული უთანხმოება, და ე) ვაძლიერება მუშათა დასისა, რომელიც არც ერთის აწინდელს დას არ უპირებს მიმხრობას. კონსერვატივნიც სამ მხრივ არიან უპირატესს მდგომარეობაში: ა) სააღმოსტრალიო მოღაწეობა უფრო სრული და სასყე ქონდათ, ვიდრე მოკლდნენ; ბ) ვაძლიერებ შეერთებული და შეკავშირებული კონტინტი აქვთ და გ) საკანონმდებლო პროგრამა, რომელიც ძალაში შესვლაშდ სხვა საერთო არჩევანს არ გამოიწვევს. მიანც-კი თამამლ შეიძლება აწინასწარმეტყველოს ადამიანმა, რომ მომავალ შობისათვის ასამდელ ხმის უმეტესობა ექნებათ.

კავკასიის სამხედრო ომის სასამართლო პატიანი

(გოარი, 28 ანკანსი)
(შემდეგი იხ. „უფრ.“ № 22)

ღლესაც, როგორც გუშინ, 27 იანვარს, დლა აღრიანევე ავსებით აიგლა ქუჩები ხალხითა; მოაწყდა მცეტრალი ხალხს სამხედრო „სომხრანის“ დარბაზის კარებს; აგერ გაიძმა ჩხანა-ჩხურნი ბორკილებსა. „მოკავეთ, მოკავეთ ავახაკები“-ო დამიძახეს.

ამ დილითაც ავახაკები სწორედ ცხრა საათზედ მოიკენეს; დღესაც უჩინად იცქირებოდა; ერთიმანერითან ბაასის დროს იცინიან, ერთმანერის უღიმიან; ტატე ჯიოშელის დღეს უფრო მიმტრებნი ხმა აქვს; ისე ენდებოდა ვეღარ ლაპარაკობს, როგორც გუშინა; მაგრამ მიანც ჩვეულებრივს სიდიჯეს და სისლის მშვიდობას არა ჰკარავს; ლაპარაკის დროს ნერწყვი უშრება, ყელში ხრინველდება და ეს გვაძმცესებს, არამაშვილ უფრო ფინიზლად და არხინად არის სანდრო ხუბუღური; ხასიშვილი ალექსი ცეცაფერის თეატრის ადევნებს. მცეტრალნი მომტბლად უფრო ქალები არიან.

ღლეს დაიწყეს ვარჩევა ტიპითი ედილაშელის მკვლელობის სოფბრეთში. დაუძახეს მოწმეებს.

მოწმე ტატე კლავაშავია. მზე კარცა გადაწული იყო, რომ ჩვენის სოკლის პირში, ასე ორმოცს ნახიჯზედ სოფლიდამა, მოკლეს ტიპითი ედილაშელი; მკვლელო ვალაუთ ხასიშვილი.

ზაღაღუვლია სუხუღური. მოწმე სტყუის, მე მოკალი და არა ხასიშვილი; გზხო ვადმოგვიდა, არ გავიშვებდა, დავეწყო ქვების სროლა; ჩვენ ნაცნობს ურტებს ველაპარაკებოდი გზახზე; ტიპითის ეგონა, ვითომ ვაძრკავდი, წამოეშველა და მე მოკალი; საქმე სწორედ ასე იყო. მე მკვლელობაზედ უარს არ ვაძმობ.

კანო კლავაშავია. მე ბაღში ვიყავი,

ვი, ტიპითე თვემიშვილი მოდილი წესქელიდამ, მოეწინეს სამნი ცხენოსანნი. ერთმა მათგანმა თოვი ესროლა და მოკლა ტიპითე. თოვის ხმაზედ ხალხს გამოცვიდა; მაგათ ორი თოვი კიდევ დაკაულეს; ბაგათ შეშინდა და ორნი ჩემს ბაღში ვამდობინენ დასამალადა; რომ მოკლეს, მერე ცხინავისკენ წავიდნენ. ტიპითის არაფერი მიზუსთ არ მიტყუა.

ზაღაღუვლია. თოვი რომ ვადარდა და დაიძახეს: „ტიპითე მოკლეს“, მე იგი შემიშინდა, რომ კარქვე დავიცი და აღარ ავმდგარავარ, მიანმ არ ვაიარეს ავახაკებმა.— მე მოწმე აქაც, სასამართლოში, შეშინდა, რომ ხმის ამოღებით თავი აღარა ჰქონდა; იძულებულ ვახდნენ მისი აღრიანდლი ჩვენება წაეკითხნათ და მოეგონებინათ მკვლელობის ამბავი.

კარგად მისევე ზანასამაშავია. მე ედილაშელის კარზედ ვიჯექი. შამბალი დღე იყო. ჩემს ძმას ცხენები მოულიდა მინდვრიდამ, დახდნენ გზახში ჩემს ძმასა და შეიღეს ეს ავახაკები და მართახებით ცემა დაუწყეს. მე ძლიერ შეშინდი; ტიპითე როგორ მოკლეს არ მინახავს; ჩვენ, მე, ჩემი შვილი და ძმა ზოგი საქთომეში ვდიდამიწენი, ზოგი სამბეღლოში. როცა ვაიარეს ავახაკებმა, მაშინ ვამოვიდნე და ენახეთ მკვდარი ტიპითე. უმბიზელო მოკლათ.

ზანამას ზანასამაშავია. მე მინდვრიდამ ცხენები მიმოდილია. ეს ავახაკები არადღითდამ მიდიდნენ; და მიძიხებ, ვაჭრებო, მაგრამ მე ერთი ცხენი ქერში ვადამივიდი, იმის ვამოსავდებლად შევედი და ამიტომ ვერ ავახარულე მაგათი ბრძანება; მაშინ მიმოვივდნენ და დამიწყეს ცემა. ჩემი ძმისშვილი მოიკრა, მუხუღურში ჩაუვარდა, ვმუღარა და სიკვლილისგან დამიხსნა. იმათ მე თავი დამანებეს. თანდევ ედილაშელი მოკლეს. მე თანდ ვილო არა მქონდა; ვამარტაც ვსურდათ, მაგრამ თან რომ არა მქონდა-რა, რას წამართმევდნენ.

ზაღაღუვლია ტატე ვაიოშავია. ჩვენ მაგისათვის ცემა არ დავიწყეთ; ემ ურტიანი ჩვენნი დიდის ხმის ნაცნობისი არიან; ჩვენგან ეგონი ნადვლებს ყიდულობდნენ და ასაღებდნენ; რომ დავინახეს, თვით მოვიდნენ, ხელი ჩამოგვართეს; ერთმანეთი მოვიცი-

თხეთ. ჩვენ ვამარტაც არ ვგდომებია. ზაღაღუვლია სანდრო სუხუღური. თუ ვამარტაც ვგდომიყო, ჩვენ მაგად ვუპოვიდით ფულსა; მაგათ ბრეთში არც მოსახლობა აქვთ, არც ცოლი-შვილი ჰყავთ; ფულს ვისთან შეინახავდნენ, რაც ეწებოდათ ფული, თან ეწებოდათ და მაშ ჩვენ რახად ვგეკანიყო. ეგვნი იმ განხრახვით მოვიდნენ ჩვენთან, რომ იქნება კვლავინდებურად ნაბარავები ეყინდით ჩვენგან. საქმე ასე იყო, მაგრამ ეხლა ეწინიანთ და როგორ იტყვიან მართალსა.— მეორე ურტი რომ ამბობს, ბიძაჩემს ცემა დაუწყეს, მე მისაშვენილად მივედიო, ვანა წარბასდენია, რომ შეიარაღებული ხალხი სკენდეს და მეორე ურტი მისაშველებლად გოაკეს!.. ტყუილია მაგათი ჩვენება. როცა ურტებს ევლაპარაკებოდათ, ედილაშელი გამოიტკა, ეგონა ვამარტაცვადი, აურხაური დავეწყო და სანდროს თავი შეაკლა.

თამეღლიდამ ვამოცხადა, რომ ედილაშელის მკვლელობის თაობაზედ მოწმეების კითხვა ვათავდა, ეხლა ავარჩევა გაორჯე ჯაღაღუვლიანი სახლის კარებსა საქმე ს. არღისში ღუმეთის მამარტაცია.

ვაიორჯე ჯაღაღუვლია. მე და ჩემი ძმალი ვიყავით სახლში; მოიჭრენ ეს სამნი—ურტენა ავახაკებზედ: სანდროს ვიკნობ, მოყვარეა ჩენი, დეა-ლიანათი; მე კარზედ ვამოვიდი კარებში დამიხდნენ, დამიწყეს ცემა; სისხლი თვალეში ჩამომივიდა და თხროლი ვადევარდი; თოვიც მეს-ლორეს, მაგრამ მაღლს მოხვდა და იქვე სული ვაფართობინა. შევიდნენ სახლში, ყველფერი დალწეს, მიამტერ-მოატტერებს და რაც რომ მიგებოდა, ყველაფერი წაღეს. წინად დღით ერთად ვიყავით ხარნავაში; მიცოლებულს ოსების ჩვეულებებისმერ კარგდ შეკანზული ცხენი ვაუღლავრეს; წინა; ეს ავახაკები ცალკე იხდნენ და ჩვენ ხალხი ცალკე. მე შექვიანებული წამოვიედი სახლში და დავიძინე. მაშინ დამეცნენ ასაკლებინ.

სანდრო სუხუღური. ჩვენ თვით მაგ ვიორჯე დელიშვილმა მივეწვივა სახლში და იმითმ წავედით მაგასთან.

გ. ჯაღაღუვლია. არა, შენი პირიმე, მე ვე არ მოტყამს. სანდროს ყელზედ

ქეწვიით საათი ჰქონდა ჩამოვდებული და მე ვუთხარი: „შე მჭარლო სანდრო-ვა-მეთქი, ე საათი მამუქე, ბერიკაცი ვარ, ვაევიტუბ და ვისაბოგნებ-მეთქი.“ (ხალხსო სადღია ეს ტყუება).

ზანამ დაჯაღაღუვლია. ის იყო ბავშვი დავინენ, ჩემი მამამთილი ნასავში მოვიდა ქელებინად, ეძინა. მე კარში ვამოვიდი და დავინენ, რომ სამი თოფ-იარაღით შეღესილი კაცი ვაღმომხტა კაკალ ქეში; ორნი სახლში შემოკვიდნენ; ერთი ხასიშვილი ვარედ დააყენეს ყარაულად; მე შემეშინდა, შინ შევევარდი; მამამთილი ვავაღვლებ და კარში ვამოვივარდა; კარებში შევეფთენე, დაქარეს და წაქციეს. მე შინ შემთიარეს, ბევრი მეცემეს, ფული მოგვეცია. ვასტებეს ყუთები, ყველაფერი ამოღავს; კი-ღობაში არაკი ვეკვირად, ისიც წაიღეს; მერე წყალი მომბატანინეს და დაღლეს. ეს არაფერი; ეხლა ხალხი მთაშია წასული, როცა სულ შინ მოგროვდებინ, მაშინ დავეცემები და სულ ერთიანად ამოწვეტეთო. ჩემი მამამთილი სანდროს წინამდღევ მოვიდოდა იყო; ქურდობა ჰპარლდებოდა, ამიტომ თუ იყო ვადაეკიდებული. მე ვამოვიდი და ვუთხარი ჩემს მამამთილს: არ ვაინძენ, თორემ მოგაკლვენ. ჩემი წიელ-კილილი ვაგვო ჩემს მამას ვაგროვდი დავლიშვილისა; ეს ვარგოლი სიძეა სანდრო ხუბუღურისა; საცოდავს თქვა: რად აწიკავს ის მჭარლი ნადვრუ იმ საწყალს „გომპიოსო“, წაივდი ერთი, დაუვხებოდა, რომ მოვიდა ყარაულად კარში მდგარმა ხასიშვილმა თოვი ჰკრა და ბეჭე სული ვაფართობინა; ჩვენ კარწინ მოკლა.

ზაღაღუვლია ჯაღაღუვლია. მარ-თოვია, მე მოკალი; ის ვამობობდა თოვითა, მესროლა და დააცინდა, მე კი არ დამიციდნია და ჩემდა და მის-და საუბედროდაც; ჩემმა ტყვიამ წერი-სოფელს ვამოსაღობა.

მას ჯაღაღუვლია. მე იმ ვამად, როცა ჩემს სახლს დევნენ ეს ავახაკები და ჩემი ბიძაშვილი ვარგოლიც მოკლეს, მთად ვიყავი ვასული ცხენარში და სახლი აკლდებული დამხვდა; ცოლიც ძლიერ ნაცემი დამხვდა და მამა-არა. რაც წაელო, წაელო, რაც არა და სულ ვადატტერათა, ხმელი და თოვი დავერიხათ, ასე ვასინჯეთ, ცეცხლის მამაც-კი ღუმე-ღუმეცად ექცათ.

თან ძლიერ მიტყედი შეითვისებენ არა მხოლოდ რიტეითი სახელების მარჯვე ხმარებასა. მესამე წელიწადს მათთვის შესახლებელი ვახდებდა რუსული სახელიანი ამოკანაებით ვაგარტიკლონ სწავლება არითმეტიკისა, რადგანაც რუსული სიტყვები უკვე უბოძალ ეწებებთ შესწავლილი და ზელოდას ვარჩებენ ციტყვის ნაწილებსა და ენკონამი ექმებენ მათთვის. ამ მესამე წელიწადს კიდევ უფრო მეტად უნდა ერიდოს მასწავლებელი რომელსამე ადგილობრივის უკუღმართ პოლიტიკისის შეითახნის არითმეტიკულს ამოკანებს. მან უნდა აირჩიოს რომელიმე ვამოჩენილის და ვამოციდილის მათგან-ტიკოსისგან შევედნელი კრებული არითმეტიკის ამოკანებისა და იხელმძღვანელოს მათი. მას დასტკირდება მხოლოდ მით-და-ხან თარგმანი იმ რუსულის სიტყვებისა, რომელნიც არ უსწავლიათ ბავშვებს და ამოკანებებში პირველად ვაერევიან, სხვა არაფერი. ამ ვაბედ დაყენებული არი-

თმეტიკა სახალხო სკოლაში მეტწილად ეფუძნება დანებებება ქარულს მეტყეულებასაც, არითმეტიკის შეთვისებასაც და რუსულის ენის ხალისიანად შესწავლასაც—ბანი ლევიკი-კი ისეთს ჰომბით ავღებს საქმესა, რომ ქართული მეტყეულებაც უქმდება, არითმეტიკაც ვერ ისწავლება ხეირანის ვადა რუსული ენაც—რომლის გულისათვის იგი ითხოვს ამდენს მსხვერპლსა, — ხდება სატანჯელ და შესაულებლად სანად.

საღმართ სკოლის სწავლებას სახალხო სკოლაში უპირველესი მნიშვნელობა აქვს. იგი უნერგავს გულში მოსწავლელს სარწმუნოების, ვანული მტიკებს და ვანუწმედებს ზნეობას და ამასთან უხსნის სულიწესების (ХЛОЖЕСТВЕННИЙ) გემოსა და ნიჟსა, რადგანაც საღმართ წერილი სულიწესების ელემენტები საეცა. ვარჩა ამ დაუფასებელი სიკეთის წყაროდ საღმართ სკოლა მხდებდა მაშინ, როდესაც ისწავლება იგი სრული შეგნებით და გრამობით. ამ ვარი სწავ-

ლება-კი შესაძლებელი იმ ენაზედ, რომელიც ბავშვმა ვარგად იცის. ამიტომაც ყველგან, ევროპაში, თუ აზიაში, ამერიკაში თუ აფრიკაში, სადაც კი სახალხო სკოლა დაარსებულია, საღმართ სკოლას სკოლებს იხმენ მოწმეფინი უთუოდ დედა-ენაზედ. ოგიციალიური გეგმა, კავსიის სკოლისათვის დადგენილი მთავრობისაგან, რადგანაც მისი სწავლება ნამდვილ ტანჯად და წაულებად შეიქმნება.

არ სხიბო, ბ-ნი ლევიკი თავისი კურსის საარაკო უტეეუტებს უმატებს უკუღმართს ცკლოლებს კანონიერის ეგემისსა, რომლის სასტიკს დაცავს და აღსრულებს იგი ვალოვებული იყო და არს—მეცა მათგალითი სხვებისათვის, მეტადრე მასწავლებლებისათვის.

ტარის ბრძანებით, მან უნდა ისწავლოს იმისთანა რთული და მაღალი მნიშვნელობისანი ანგანა, როგორც საღმართ სკოლი, რუსულს ენაზედა. რასაკვირვებია, ამისთანა სწავლება არამც თუ სარწმუნოების და ზნეობას არ ჩაუნერგავს ბავშვებს, არამედ დაუბზობს გულსაც და გონებასც და თვით საღმართ სკოლასაც შეკლებულს, რადგანაც მისი სწავლება ნამდვილ ტანჯად და წაულებად შეიქმნება.

ამ სხიბო, ბ-ნი ლევიკი თავისი კურსის საარაკო უტეეუტებს უმატებს უკუღმართს ცკლოლებს კანონიერის ეგემისსა, რომლის სასტიკს დაცავს და აღსრულებს იგი ვალოვებული იყო და არს—მეცა მათგალითი სხვებისათვის, მეტადრე მასწავლებლებისათვის.

რა შედეგი მოჰყვება ამ ცკლოლებასა?—თითქმის ვაუტყვება დღა-ენისა, როგორც საგნისა და როგორც საწავლო ლინსიძებისა, ქართული წერა-კითხვის მისუსტება უკანსენეს

ხარისხამდე, სავების შეუთვისებლობა და შეუსწავლობა, გონების განვითარების მავიერ, მისი დაწვა და დავირების დაკარგვა, სარწმუნოების და ზნეობის დაუნერგობა მოხარის თაობაში, რუსულის ენის, როგორც სატანჯავის რისამე, შექმდება,—ერთის სიტყვით, სკოლის სრული უნაკონფიანო, ნათლის ნაცვალ სიმბნელის მოყვანა, პურის მავიერ ვაგარდობის მომცა. ხოლო დედამისწავლებელს იქმნება მეთერე ქვეყანა აღარ მოიძებნებოდას სეთით, რომელსაც ისე უკიდრებდა უპირატეს წაღმართს და სარი განათლება ხალხისა არამც თუ წარმატებისა და მდინერებისათვის, არამედ უბრალო არსებობის და ცივისათვის და მიწა-წყლის შერჩინისათვის, როგორც ეს უპირს ჩვენს ქვეყანას, ჩვენს საქართველოსა. მაგრამ ეს საგანი ითხოვს ცალკე საუბარს, განსაკუთრებულს წერილს.

საქმე სანდრო შოშაშვილის გაძარცვისა და დაჭრისა.

სანდრო შოშაშვილი. მე და მამა ჩემს ხარბი მიგვიტოდა სოფ. მიკვარისხევში უსანდროსად გასასყიდად და იქ კამბეზები უნდა გვეყლიდა. გორის პირში, რკინის გზის „ბუღაჯასთან“ დაიბნენენ ესენი და შემაყენეს, ფული მოგვეცოდა, მე არ მივეცი. ჩვენ წვედონი ამ დროს ბუღაჯასთან ვიყავით; ჩვენს ყვირილზედ შებუღდეს გამოვიდა. მე გავუძლიარნი. როცა ხელდახვე ვერ დამძაღღეს და ვერ წამაქციეს, მაშინ სანდრო ხუბულუღრმა ხანჯალი შემომკრა მხარში. მე წვიცქეც, ქამარი შემომსხენს, ხუთი თუხანი წამართვის და ცხენი.

სანდრო ხუბულუღრი. სტყუის, საქმე ასე იყო: ჩვენ მოვიდოდით, გამარჯვება ვუთხარით; მაგას ხარბი ვაუფუნხენენ, გაჯავრდა და გვითხრა: რადროს გაჯავრება, თქენი ასე და ისეო და შემოგვიანია; მე და გვწვიძიებოდით, ორივენი წვიცქეცით, მაგან ცხვირი დაარტყა და სისხლი წასხდა, ხანჯლით არ დამიჭრა; ფულადი თითხმების მანეთის მეტი არა ჰქონდა; მაგას ჰგონია ხუთს თუმანს რომ ვიტყვი, მომცემენო. ხუთს თუმანს რომ ამბობს, რაო, მამაჩემი ვაღუღრე, ხუთს თუმანს წამაქციეს, ხუთს თუმანს ვიტყვი, ქამარი წავართვით და ცხენიცა. საზამგვირო ცხენი მივეცი.

მეხუბულუღრემ და მამამ სანდრო შოშაშვილის ამეყენეს იგივე, რაც პირველმა მოწმემ.

საქმე გვლო ბურაშვილის აკლებიხისა და მოკვლისა სოფ. კაბუტსაში.

გვლო ბურაშვილი ძლიერ გაკეთებული იქნა, ფულისა და ბეგრის ცხვირის პატრონი; სიმდიდრის ხმა ჰქონდა გავარდნილი; ვაღუღრედ ვაქციდებულნი ყოფილა ამ სამთა ავაზაქია, მოთხებ აზნაფი ფაღა სანაშაშვილი, ორიველი მოკვლეს. ბრალდებულნი ამბობენ, რომ ჩვენ თვით იმისმა სიძემ მიგვიყვანა ასაღუღრედაო. ორი დღე-ღამე გვატრიალეს ტყეში.

უმარ ბურაშვილი. მე ფაღამ, ტატემ და სანდრომ ვამაგანეს ვაღრისთან და მის ძმა ყარამანსთან ფულისათვის. მე წვედელი და ყარამანი მივიყვანე.

ყარამან ბურაშვილი. უმარამ მითხრა, ფული მიუტანე, თორემ ავაზაკები არიან და დაგხოცავენო; მე ჩემსად ვაღრის დავეციხე. ვაღამ მითხრა: როგორ იქნება ფულის მიცემა, ეს მთავრობის წინააღმდეგი იქნება, დაგვბრალდება მაგათი შენახვა და მოკვლა და ხათაბალაში გავებშითო. რაც იქნება, იქნება. ღამე დაგვეცენენ, ჩემს ძმას 600 მ. წაართვის, მე 400 მ., ფული კიდევ რევილოვრი, ყაბალახი. ჩემს ძმას ბეგრი სცემეს, მერე მიღლიდამ გიღმობადეს და მოკვდა. ვაღა სანაშაშვილი ვაქციდებულნი იყო ჩვენზედ; ფაღამ ორი ძროხაც მოგვიყვია. ხასიშვილი არ გინახავს. იქ ვნახეთ: სანდრო, ტატე და ფაღამ; მოთხე ვინ იყო იმათში, არ ვიცო; ხალხშიც ხმა დადიოდა, რომ მოთხე ტატე გიოშვილიაო.

სანდრო ხუბულუღრი. ჩვენ მივიყვანენ გასაძარცვად, ფული უნდა მოვიტანო, ორი დღე გვატრიალეს და მერე ძლიერ წვედონით. ფაღამ ძროხები დახოცა; ეგერი ძუნწი ხალხი, ძროხებს არ დაუბოცავენ ხარნავისათვის და მე დავუშვამდებო.

ტატე ყოიაშვილი. მე რომ ციხეში ვიყავი, მაშინ ფოსტის გამტები ხანიაკი შევილი მოვიყვანეს; იმისგან ვაგვიგ, რომ ბურაშვილთან არის შენახული ფულებიო; ამას ვაღრად, გორში რომ დონდარების მალაზა ვასტეხეს და ძვირფასი ნივთები ვაიტანეს, ისიც იქ, ბურაშვილთან, არისო. მე ეს ვიცოდა და იმტომ ვწავდი, გინდოდოდა მხოლოდ ფული გამოგვეერთია. ჩვენ ერთი ბეჭედიც წავიღეთ მაგათის სხლიდაცა.

სოლომონ გუგუტიშვილის აკლება და მოკვლა ს. კულბოთში. გასო გუგუტიშვილი. მე ვმეხანში ვიყავი და ვრწყავდი; ხუთმა შეიარაღებულმა კაცმა გამაიარა და მითხრა: სოლომონ გუგუტიშვილი შენ არისო? არ ვიცო-მეთქი, ვუპასუხებ. რად გინდათ-მეთქი. ჩვენ ზევილი კაცები ვართო, იმისთან ქალადი გავს და უნდა მივიყო. ცხენები დააბეს; მე ვამაგანეს. სოლომონ კარებში იღვა. რომ დაინახა იმდენი შეიარაღებული ხალხი, შეტრიალდა. მე ვუთხარი ავაზაკებს: ამა მომეციეთ ის ბართი, მივეცე-მეთქი. არა, ჩვენ ზევილის კაცები ვართო და ჩვენ თითონ ჩავაბარებთო, შევიდნენ. შენ ხარ სოლომონო, — ჰო, მე ვარო, მე ორმა თოფები მომაყუდა გულზე: გაბრუნდი, წადი, თორემ ამ წუთში ვაგათავებთო. სოლომონ შინ შევიყვანეს, ორი გარედ დარჩა და თოფების სროლა დაიწყეს... როცა აიღეს, მივიდი სოლომონის ხალხში. ორიტყია ჰქონდა ნაყოფი სწავლის მოხეტეხულს კაცს; ვერ კიდევ ცოცხალი იყო; სულ ორი საათი და იცოცხლა; ცოცხალ-მეკვდარმა სთქვა: ჩამაციდნენ, შენ ორკოიანი ქვევრი თურემ გაქს ნიკოლოზის მანეთებინით სასყუდო მოგვეცია. სოლომონი რომ მოკვლეს ორი საათამდე, კიდევ დარჩენ კულბოთში. ჩვენს მღვდელს ოქრობობის და გლეხს ტრამაქის ცხენები წაართვის და წავიდნენ.

მღვდელი ვაზარე ლაქოზაძე. 30 ივნისს, იმ დღესვე, როცა სოლომონ გუგუტიშვილი მოკვლეს ამ ავაზაკებმა მომწერეს წერილი, რომელსაც პოლიცეზედ ვერა „სანდრო“ „ტატე“. მხოვდნენ ოცს თუმანს ფულსა და ცხენსა. ეს წერილი მომიტანა ლექსა ქელეჩაშვილი. ფული არა მქონდა, ცხენი-კი ვაგუგუზანე, რომელიც დღესაც დაკარგულია.

ლექსა ქელეჩაშვილი. მე დამიჭირეს და გამატანეს წერილი მღვდელთან; ხუთნი იყვნენ; წი ხუთში სამნი ესენი იყვნენ. ცხენი იმ დღეს წაართვის მღვდელს, როცა სოლომონ მოკვლეს.

ტრამაქე. სანდრო ტუხაშვილი გამატანა წერილი, თხოუთმეტი თუმანი და ცხენი გამოგვანენ, თორემ კოლომონის დაგინოცათო. წერილზედ ხელი ეწერათ: „ტატე“, „სანდრო“. ცხენი მე თითონ მიგვეყვანე; სულ ხუთი ავაზაკი იყო.

თავმჯდომარემ გამოაცხადა, რომ საქმის გამოძიება სულ ვათავდა, თუ გსურთ რითიმე შეავსოთ გამოძიება,

ნება გავტე წარმოსტავო. ბრალდებულის თანაშემწემ აიხილეთ, წყითახიანი ავაზაკებისგან მიწერილი წერილები მღვდელს ოქრობობის ძესთან და გლეხს ტრამაქისთანაო. წყითახი: „წერილი მამაო! გამოგვიგანეთ ოც თუმანი ფულად და შენი ცხენი; ნუ ამოგვიყვან, თორემ სხვა ფრეც დატრიალდება საქმე. ტატე, სანდრო!“ წერილი ტრამაქისთანა: „ჩაქარა შიოში! გამოგვანეთ თხოუთმეტი თუმანი ფული და შენი ცხენი, თორემ ამოვალ და შენი ცხენს წამოვიყვან. ტატე, სანდრო.“

ტატე ყოიაშვილი. ჩვენი გაცეცინეს და ვაგავაზაკების მიზეზი არის ბოკაული გვარამაძე და მისი მძისწული გიგო; გვარამაძემ თოფები მოგვცა, ვაგვთხილდება: ოღონდ ნაჩლინიკი მიპალოთ და მე ზაგარანიცი“ პასპორტებს გიწერი, წადი და თავს უშველიეთ. პასპორტების ლოდინში ვაგვსაქმეები და ამ დღემი ჩავკვივდილით. ეს ჩვენემა სრული ტყუილია, რადან ვიცით, რომ დაქვერილი არიან ის კაცები, რომელთაც ავაზაკებს თოფები მისცეს, შევიდნენ ყველაფერს საქმეში და იფარავენ. ამით მხოლოდ ხავს მიგვიტანენ ავაზაკები და ვითომ ფონში ვასვლა ჰსურთ.

თავმჯდომარემ გამოაცხადა, რომ საქმეების გამოძიება ვათავდა და სხლოც ხელ ათას სათანადო გადაიღებო. ხელო დაიწყება ლაპარაკი და განაჩენიც დადგინდება.

(დასარული იქნება)

ღებუმა

29 იანვარი

მემა. გუშინ პრაგაში 400 უსაქმო მუშაკმა მოიყარა თავი, ბურგომისტრის დეპუტატი ვაგვიჩვენეს და სთხოვეს, ჩამაშველო გავვიჩინო რამე, რადან სიმშოლი გვეწვიო. მომხრენი დუნის სანავონსო სავაგაოიებისა რეისრატში ამკიცებდნენ, თუმცა მართალია ამ საზოგადოებაში არა ერთხელ მომხდარა ბოროტ-მოკვლევბა, მაგრამ მაინც შემეწვივა უნდა ვძალით, რომ ქვემო დუნის ნაონსობა მარტო რუსებს არ ჩაუვარდეთ ხელშიო.

მარტინი. დღეს სიცილითი დამსაჯეს ხერხესული ანარხისტები. მთელს ისანიაში დიდი მღვდლებმა მუშათა შორის, უფრო-კი ბარტელონაში, სადაც რომდენნი კაცი უკვე დააბატონეს. გუშინ ბარტელონაში, პეტრალუს ქუჩაზე აფეთქება მოხდა და ერთი კაცი მოკვდა და სამეც დაიჭრა.

ლონდონი. მარკოს სალისბერიმ განაცხადა პალატაში, მთავრობა არას დროს არ იზამს, რომ ეგვიპტეში სხვა რომელიმე სახელმწიფო უფროსობებსა და არც ანარხისტსა და უწყისობას მოახდენინებსო.

ბერლინი. გერმანიის იმპერატორის ადგილი ინფლუენცა შეხვდა.

30 იანვარი

პეტრბურგი. დიდი მთავარი ოლექსი ალექსანდრეს ძე დანიშნული იქნა

ნა მებუთე საზღაოანსო კრებულის შეხად.

განხილვისა პროექტი დასავლეთი ციმბირში სახელმწიფო ქონებათა რამდენისამე მმართველობის დაწესებისად.

„Виржевия Вѣдомости“-ს გაუგონია, რომ ფინანსთა სამინისტროს კეთილი თვალთ შეუხედეს მოსკოვის ლიდის სავაქრო-სამრეწველო ფირმების შუამდგომლობისათვის, რომ იმათ ნება მიეცეთ გაიყვანონ რკინის გზა სამარყანდლდამ კოკანამდე და ისარგებლონ კიდევ ამ გზით.

პეტრბურგის ბირჟა, 28 იანვარი

Table with 4 columns: Name, Price, Change, and another column. Includes entries like 'საქონლის ბირჟა', 'საქონლის ბირჟა', etc.

გამოსადები ცნობანი

ნ ი ს რ ი

1892 წ. 18 იანვრიდამ ახლო განკარგულუბამდე.

Table with 2 columns: Description and Amount. Includes entries like 'თეთრი პური რუსული I გორ.', 'თეთრი I-ის ხარისხ.', etc.

რკინის გზის მიმოსვლა

Table with 2 columns: Description and Amount. Includes entries like 'ტფილისიდან ბათუმს მიღის საფოსტო მატარებელი 9 ს. 30 წ. დღ.', etc.

ტფილისისა და განჯას შუა.

Table with 2 columns: Description and Amount. Includes entries like 'ტფილისიდან განჯას მიღის . . . 9 ს. 20 წ. სად.', etc.

მიმოსვლა ცეცხლის გემებისა მავს ზღვაზე

Table with 2 columns: Description and Amount. Includes entries like 'ბათუმისა და სახალო ოდესიდან კვირა ბათუმით, დღისით.', etc.

კვირა ბათუმით დღისით: საღამოზე, ოდესიდან, შორის გზით. პარაკეობით, დილით, ოდესიდან, მოკლე გზით, გამოიღოს კერხსა და ნოვორისოსიკზე. კვირა ბათუმით, დილით, სტამბოლდენ.

ფოთმა მოდის: საფოსტო და სახალო ბათუმდამ კვირა ბათუმით, დღისით.

სახალო და საქონლისა კვირაბით, საღამოზე, ოდესიდან. სახალო და საქონლისა ბათუმდამ ხუთშაბათობით, განთათისას.

ფოთიდან გადის: საფოსტო და სახალო ოდესში და ყველა ნავთსადგურში შვილის, კვირაბით, დღისით 8 საათზე.

საქონლისა და სახალო ორშაბათობით საქმის გათავების შემდეგ ბათუმში.

სახალო და საქონლისა ბათუმში, სამშაბათობით, დღისით 10 საათზე.

სახალო და საქონლისა ხუთშაბათობით, ოდესში და ყველა ნავთ-სადგურში შვილის.

საქონლისა და სახალო გემზე II და III კლასის მოგზაურები მიიღებიან უსაზღლო-დას.

განცხადებანი

საქონლისა და სახალო ოდესში და ყველა ნავთსადგურში შვილის, კვირაბით, დღისით 8 საათზე.

სახალო და საქონლისა ბათუმში, სამშაბათობით, დღისით 10 საათზე.

სახალო და საქონლისა ხუთშაბათობით, ოდესში და ყველა ნავთ-სადგურში შვილის.

საქონლისა და სახალო გემზე II და III კლასის მოგზაურები მიიღებიან უსაზღლო-დას.

განცხადებანი

საქონლისა და სახალო ოდესში და ყველა ნავთსადგურში შვილის, კვირაბით, დღისით 8 საათზე.

სახალო და საქონლისა ბათუმში, სამშაბათობით, დღისით 10 საათზე.

სახალო და საქონლისა ხუთშაბათობით, ოდესში და ყველა ნავთ-სადგურში შვილის.

საქონლისა და სახალო გემზე II და III კლასის მოგზაურები მიიღებიან უსაზღლო-დას.

საქონლისა და სახალო ოდესში და ყველა ნავთსადგურში შვილის, კვირაბით, დღისით 8 საათზე.

სახალო და საქონლისა ბათუმში, სამშაბათობით, დღისით 10 საათზე.

სახალო და საქონლისა ხუთშაბათობით, ოდესში და ყველა ნავთ-სადგურში შვილის.

საქონლისა და სახალო გემზე II და III კლასის მოგზაურები მიიღებიან უსაზღლო-დას.

საქონლისა და სახალო ოდესში და ყველა ნავთსადგურში შვილის, კვირაბით, დღისით 8 საათზე.

სახალო და საქონლისა ბათუმში, სამშაბათობით, დღისით 10 საათზე.

სახალო და საქონლისა ხუთშაბათობით, ოდესში და ყველა ნავთ-სადგურში შვილის.

საქონლისა და სახალო გემზე II და III კლასის მოგზაურები მიიღებიან უსაზღლო-დას.

საქონლისა და სახალო ოდესში და ყველა ნავთსადგურში შვილის, კვირაბით, დღისით 8 საათზე.

სახალო და საქონლისა ბათუმში, სამშაბათობით, დღისით 10 საათზე.

სახალო და საქონლისა ხუთშაბათობით, ოდესში და ყველა ნავთ-სადგურში შვილის.

საქონლისა და სახალო გემზე II და III კლასის მოგზაურები მიიღებიან უსაზღლო-დას.

საქონლისა და სახალო ოდესში და ყველა ნავთსადგურში შვილის, კვირაბით, დღისით 8 საათზე.

სახალო და საქონლისა ბათუმში, სამშაბათობით, დღისით 10 საათზე.

სახალო და საქონლისა ხუთშაბათობით, ოდესში და ყველა ნავთ-სადგურში შვილის.